

SZOFTVER

HORVÁTH JÓZSEF

A Google Könyvkeresője: books.google.com

A *Modern Nyelvoktatás* tavaly decemberi számában tizenegy könyvről jelent meg kritika – ezek többsége magyar nyelvű kötet volt, mint például Borgulya Ágnes és Somogyvári Márta *Kommunikáció az üzleti világban* című munkája. De a tizenegy kötet közül csak Janet Holmes 2006-ban megjelent *Gendered Talk at Work* c. tanulmánykötetének egy szemelvénye olvasható a Google Books oldalain – a magyar kötetekről csak rövid bibliográfiai információ található.

Mi a Google Books és miért probléma, ha a *Modern Nyelvoktatásban* recenzeált művek ott nem jelennek meg nagyobb terjedelemben? Mindkét kérdésre választ kap az olvasó.

A Google Books azokat szolgálja ki, akik gyorsan szeretnének információhoz jutni egy könyvvel vagy kötet sorozattal kapcsolatban. Több millió művet szkennelt be a társaság és tette ezek bizonyos részeit elérhetővé a kiadókkal és jogtulajdonosokkal történt megállapodás alapján. Janet Holmes könyvéről például megtudhatjuk, mikor, melyik kiadó jelentette meg, mi az ISBN száma. Ez sok más adatbázisból is tudható – de elektronikusan belelapozni ilyen egyszerűen csak itt, a Google Books oldalain lehet. Mint az 1. ábra mutatja, Holmes könyve is elérhető előnézetben.

1. ábra: Holmes könyve a Google Books oldalán korlátozott előnézeti (Preview) lehetőséggel

Aki arra kíváncsi, Umberto Eco könyvei közül melyeket lehet itt elolvasni, talán örül, ha megtudja: tizenöt ilyen kiadás is létezik – köztük a *A szépség története* 2006-os kínai verziója is (lásd a 2. ábrát).

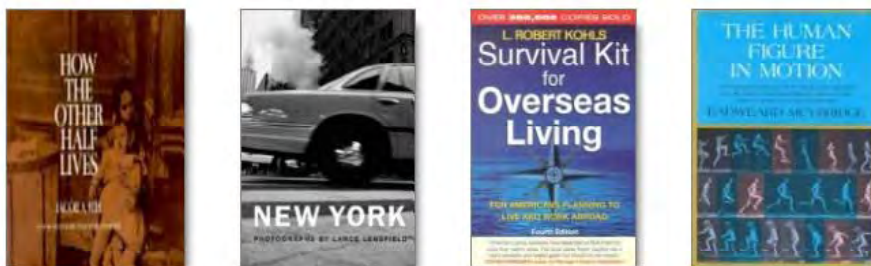

2. ábra: Umberto Eco előnézeti opcióval olvasható kötetei a Google Books-on

A Google Books három szinten ad betekintést a naponta több száz tétellel gazdagodó adatbázisba: a könyvtári katalógus, a korlátozott előnézet és a teljes nézet szintjén. Mind a három hasznos lehet, de tanárnak és diáknak a legizgalmasabb természetesen az, ha a teljes könyv szabadon és ingyenesen olvasható. Ha a kiadó ehhez hozzájárult, akár a teljes szöveg elérhető, illetve PDF-formátumban letölthető, és ami még ennél is zseniálisabb, tartalma online kereshető.

118 nyelven használható a Google – a beállításokban megadható, mi legyen a keresés nyelve. Ennek segítségével már semmi akadálya nincs annak sem, hogy kínai, vietnami, izlandi, bosnyák vagy akár hindi nyelven írt kötetekből kisebb-nagyobb elektronikus könyvtárat hoz-

Random subject - Photography

3. ábra: Négy fotózással kapcsolatos kötet borítója a Books kezdőlapján

zunk létre érdeklődésünk, tantárgyunk, nyelvismeretünk függvényében. Kereshetünk bizonyos szavak szerint, de úgy is, hogy a kötet ne tartalmazzon egyes kifejezéseket – és természetesen cím, szerző, kiadó, dátum és ISBN szám alapján is.

Ezenkívül minden bejelentkezéskor vagy oldalfrissítéskor a kezdőoldalon négy olyan műre is felhívják a figyelmet, melyeket sokszor meghivatkoztak, és itt szerepel négy olyan kötet is, melyek egy-egy véletlenszerűen kiválasztott témához kapcsolódnak (lásd a 3. ábrát).

A felület könnyen kezelhető, ahogy azt a Google oldalain már megszokhattuk. Csak olyan adat szerepel minden oldalon, amelynek valós szerepe van. Hasznosak a könyv témájához kötődően felvett hirdetések és azok a linkek is, amelyek a keresett könyvre más forrásokban való hivatkozásokat teszik elérhetővé: ezek között internetes oldalak információi mellett egyéb könyvek is megtalálhatók. Ezáltal például feltérképezhetünk egy már ismert vagy még felfedezésre váró kapcsolatrendszerrel – ami a kutatók, a tanárok és a diákok számára egyaránt jelentős eredménnyel járhat.

A szemle elején feltett kérdések közül az elsőre tehát már választ adtam. Mielőtt a másodikra rátérnék, hadd vezessem azt be néhány olyan ötlettel, melyet a nyelvtanulásban és nyelvoktatásban mások is alkalmazhatnak más nyelvekre és más művekre.

Egyik kedvenc íróm William Zinsser. A remek stílusú szerző sok művét olvastam, de vannak olyanok, mint például a *Spring Training* című, amelyet csak kritikákból és Zinsser más munkáiból ismertem. Szerencsére a kiadó, a Houghton Mifflin előnézeti engedélyt adott a könyv Google Books-ra kerüléséhez, és így most, ennek a szemlének a megírásakor a böngészés során három másik Zinsser-mű mellett ebből is elolvashattam legalább ezt a részt: negyvenkét remekbe szabott oldalt.

Utána a *Keresés a könyvben* elnevezésű gyorskeresővel a *player* szó előfordulásaira kérdeztem rá. A szolgáltatás kiemeli ezeket a helyeket (lásd az 4. ábrát).

Hol használható fel a Google Books? Mindenhol, ahol kevesebb könyv áll rendelkezésre, mint a Google szkennelő szobáiban. Minden korosztály talál megfelelő kötetet tanuláshoz, szórakozáshoz, kutatáshoz. A keresett könyv akár meg is vásárolható.

A kiadók nyomon követhetik, melyik könyvüket milyen gyakran lapozzák fel, és az itteni jelenlét természetesen óriási piacot tesz elérhetővé számukra. Remélhető, hogy egyre több hazai kiadó járul majd hozzá, hogy részben vagy egészében is kereshetőek legyenek a kiadványaik. A folyamatból nem maradhatnak ki a magyar kiadók sem. A hazai szerzők művei is megérdemlik, hogy többen megismerjék őket. A részvétel igen egyszerű: a köteteket

Because success in this business is based on the confidence level of the **player**. All these young men are blessed with special physical talents, and if you put them on a scale you'd find that a lot of it is relative. They may be outstanding runners, they may be outstanding throwers, they may be outstanding fielders, they may have outstanding body control. But what makes one **player** a winning **player** and one a losing **player**?"

The sentences were rolling out, rotund and perfectly formed. I had the feeling that I was not the first person to hear them.

4. ábra: A *player* szó kontextusai Zinsser művének egyik oldalán

PDF-formátumban vagy nyomtatva kell eljuttatni a Google Books európai képviselőjéhez, ahol néhány hónap alatt elkészül a technikai alapja annak, hogy a kötet megjelenjen ezen a piacon. Különösen fontos volna a polcokról már elfogyott, újrakiadásra nem előkészített kötetek Google-ra való feltöltése, de a friss kiadványok ismertségét és versenyképességét is növeli, ha itt jelen lehetnek.

A Google Books számos további lehetőséget rejt. Én egy éve használom, főleg egyetemi munkámban, és lenyűgöz a könyvek választéka. Bizonyos, hogy sok olvasó előtt nyit meg széles távlatokat, ha gyakorlatuk, forrásaik részévé teszik a Google Könyvkeresőjét.